

MAATSCHAPPELIJKE WAARDE

**10 JAAR SUBSIDIEREGELING
INITIATIEFRIJK DE WOLDEN**

Voorwoord

Initiatief van inwoners, samen verantwoordelijkheid nemen en besturen op basis van vertrouwen: het zit diep verankerd in het DNA van de Woldense samenleving. Dorpen waar mensen elkaar kennen, waar men samen de schouders eronder zet en niet wacht tot een ander het oplost. Initiatiefrijk De Wolden versterkt dit DNA al tien jaar lang. De subsidieregeling bevestigt keer op keer dat ruimte geven aan inwoners leidt tot betrokkenheid, creativiteit en kracht van de samenleving.

Dit rapport laat zien wat die ruimte teweegbrengt. Dorpen ervaren eigenaarschap. Inwoners voelen zich serieus genomen en gewaardeerd, omdat zij daadwerkelijk invloed hebben op hun eigen leefomgeving. Initiatiefrijk De Wolden is daarmee een duidelijk voorbeeld van overheidsparticipatie: niet de overheid die het overneemt, maar een overheid die mogelijk maakt, ondersteunt en meebeweegt. Dat alles binnen de kaders van wet- en regelgeving en steeds zoekend naar maximale ruimte.

Met dorpsvisies, initiatieven en projecten denken inwoners zelf na over de toekomst van hun dorp. Zij nemen verantwoordelijkheid en geven samen vorm aan leefbaarheid, sociale samenhang en identiteit. Van ontmoetingsplekken tot sportvoorzieningen, van culturele initiatieven tot inclusieve projecten: deze initiatieven maken dorpen sterker en herkenbaar. Niet voor niets staat De Wolden inmiddels regionaal bekend om Initiatiefrijk De Wolden.

Het onderzoek, uitgevoerd door Trendbureau Drenthe, bevestigt de maatschappelijke waarde van de regeling. Veel initiatieven zouden zonder deze subsidieregeling niet of nauwelijks van de grond zijn gekomen. Tegelijkertijd wijst het rapport ons op aandachtspunten voor de toekomst, zoals continuïteit, ondersteuning en het vinden van vrijwilligers. Die inzichten helpen ons om samen vooruit te kijken.

Ik ben trots op de energie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid die inwoners nemen. Initiatiefrijk De Wolden laat zien dat vertrouwen geven loont en bijdraagt aan een vitaal platteland. Want sterke dorpen en gemeenschappen ontstaan daar waar mensen zelf mogen en durven bouwen aan hun eigen toekomst.

Burgemeester Inge C.J. Nieuwenhuizen

Inhoud

Voorwoord	3
Inhoud	5
Samenvatting	6
Inleiding	10
Methode	11
Profielschets Initiatiefrijk De Wolden	12
Resultaten per dorp	14
Sociaal-maatschappelijke waarde	16
Scenario bij afwezigheid van de subsidieregeling 'Initiatiefrijk De Wolden'	20
Aandachtspunten	22
Slotwoord	27
Meer informatie	29
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Echten</i>	30
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Ruinerwold</i>	34
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Veeningen</i>	40
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Zuidwolde</i>	44
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 1</i>	50
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 2</i>	54
Met dank aan	58
Colofon	59

Samenvatting

Aanleiding en achtergrond

In 2025 bestaat de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden tien jaar. Deze regeling stimuleert inwonersinitiatieven die bijdragen aan leefbaarheid, sociale vitaliteit en samenwerking in de dorpen. Nu de regeling richting het einde van de huidige periode loopt (t/m 2026), is dit een natuurlijk moment om terug te kijken en vooruit te kijken. In samenwerking met Trendbureau Drenthe is een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke waarde van de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden, gebaseerd op gesprekken met initiatiefnemers uit verschillende dorpen en gesprekken met gemeentelijke betrokkenen. Het doel was inzicht te krijgen in:

- De maatschappelijke opbrengst van de regeling;
- De bijdrage van de regeling aan de leefbaarheid en vitaliteit in de dorpen;
- Wat nodig is om toekomstige leefbaarheid te versterken.

Aanpak van het onderzoek

Het onderzoek bestond uit:

- Selectie van vier verschillende dorpen;
- Groepsgesprekken met inwoners, vrijwilligers en initiatiefnemers;
- Twee gesprekken met interne betrokkenen van de gemeente De Wolden;
- Thematische analyse van de opbrengsten;
- Opstellen van een publicatie en terugkoppeling.

Deze kwalitatieve aanpak geeft een rijk beeld van ervaringen uit de dorpen en maakt zichtbaar welke effecten de regeling heeft.

Belangrijkste bevindingen

Uit het onderzoek komen zeven rode draden naar voren die samen de sociaal-maatschappelijke waarde van Initiatiefrijke De Wolden beschrijven:

- **Eigen regie en eigenaarschap van inwoners**

Inwoners ervaren dat zij daadwerkelijk zelf invloed kunnen uitoefenen op hun leefomgeving; de regeling zet inwoners “in hun kracht” en stellen hen in staat om ideeën voor hun dorp uit te voeren.

“Het dorp heeft de regie.”

- **Verbinding tussen vrijwilligers en initiatieven**

De regeling stimuleert samenwerking en onderlinge betrokkenheid. Zowel vrijwilligers als initiatieven vinden elkaar.

- **Versterking van de sociale cohesie in dorpen**

Initiatieven zoals speeltuinen, ontmoetingsplekken als Social Sofa's, kerkverbouwingen en dorpsactiviteiten zorgen voor ontmoeting, interactie en een gevoel van saamhorigheid.

- **Versterking van de leefbaarheid van dorpen**

Dorpen geven aan dat projecten daadwerkelijk bijdragen aan fysieke kwaliteit, vitaliteit en leefbaarheid, en daarmee aan aantrekkingskracht voor nieuwe bewoners.

- **Versterking van cultuur in dorpen**

Veel initiatieven versterken cultuur, historie en evenementen in de dorpen, zoals musea, festivals en erfgoedprojecten.

- **Toegankelijkheid en inclusie**

Projecten vergroten toegankelijkheid en inclusie voor inwoners die minder te besteden hebben, mensen met een beperking of nieuwe Nederlanders.

- **Opstap naar aanvullende financiering**

Een gemeentelijke bijdrage blijkt een belangrijke hefboom om aanvullende fondsen te werven.

“Als je hiermee begint, heb je ook een verhaal naar andere subsidieverleners.”

In vrijwel alle dorpen wordt aangegeven dat veel projecten niet of moeizaam gerealiseerd zouden zijn zonder deze regeling.

Aandachtspunten uit het onderzoek

Een aantal punten vraagt aandacht richting de toekomst:

- Continuïteit van initiatieven: sommige projecten hebben behoefte aan (beperkte) structurele ondersteuning naast de eenmalige bijdrage voor de opstart.
- Complexiteit aanvraagprocedure: het aanvraagformulier wordt soms als ingewikkeld ervaren; men vraagt om eenvoudigere taal en minder dubbelingen.
- Ondersteuning bij regelgeving en aanvragen van aanvullende fondsen: dorpencontactfunctionarissen spelen een cruciale rol; er is behoefte aan bredere ondersteuning bij fondsen en regelgeving.
- Werving vrijwilligers: in meerdere dorpen wordt het moeilijker om vrijwilligers en bestuursleden te vinden; aandacht hiervoor blijft noodzakelijk.

“Je moet, terecht, laten zien wat je begroting is, hoe die is opgebouwd. Wat altijd lastiger is: hoe motiveer je nou waarom je een beroep doet op zoveel geld. Wie betrek je erbij, en wat wil je er nou mee.”

“Als het er niet was geweest, hadden we niet gestaan waar we nu staan.”

Inleiding

In 2025 bestaat Initiatiefrijck De Wolden 10 jaar. Deze subsidieregeling ondersteunt (inwoners)initiatieven uit de dorpen van de gemeente De Wolden. Deze regeling heeft als doel om de participatie van inwoners van de gemeente De Wolden in de samenleving te vergroten door meer ruimte te bieden aan initiatieven van inwoners. Deze initiatieven dienen de leefbaarheid, de sociale vitaliteit, de sociale infrastructuur en/of het sociaal domein van (een dorp binnen) de gemeente De Wolden te vergroten dan wel te versterken.

Doelstelling van het onderzoek

Om actief stil te staan bij wat er is bereikt met de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden, is er een maatschappelijke waarde traject uitgevoerd. Het doel van het traject is om inzichtelijk te maken wat de bijdrage van de subsidieregeling is (geweest) op de leefbaarheid en vitaliteit van dorpen in de afgelopen 10 jaar. Wat betekenen de initiatieven voor de inwoners en vrijwilligers die erbij betrokken zijn en er gebruik van maken? En wat doen de initiatieven specifiek met de leefbaarheid en vitaliteit van het dorp?

Trendbureau Drenthe heeft deze maatschappelijke waarde analyse van Initiatiefrijck De Wolden in 2025 uitgevoerd. In deze publicatie beschrijven we de resultaten hiervan.

Leeswijzer

In het eerste deel van de publicatie wordt de methode van het onderzoek belicht. Daarna volgt een korte profielschets van de subsidieregeling. Vervolgens worden de belangrijkste bevindingen en kernboodschappen van het onderzoek beschreven die samen een beeld geven van de sociaal maatschappelijke waarde van de subsidieregeling. Dan volgen enkele aandachtspunten. We sluiten het hoofdgedeelte van deze publicatie af met een slotwoord.

Tot slot is er via een link aanvullende informatie beschikbaar over de specifieke betekenis van Initiatiefrijck De Wolden voor de vier gesproken dorpen en voor de gemeente.

Methode

Onderzoeksvragen

In dit onderzoek staan onderstaande onderzoeksvragen centraal:

- Wat is volgens de inwoners, vrijwilligers en de gemeente de maatschappelijke opbrengst van de subsidieregeling Initiatiefrijk De Wolden in de dorpen in de afgelopen 10 jaar?
- In welke mate hebben de initiatieven bijgedragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van het dorp in de afgelopen 10 jaar?
- En wat is er nog nodig om de leefbaarheid in de dorpen toekomstbestendig te maken?

Bij het bepalen van de maatschappelijke waarde van Initiatiefrijk De Wolden houden we ook rekening met het scenario dat er geen bijdrage van Initiatiefrijk De Wolden was geweest. Dit houdt in dat we de betrokkenen ook gaan bevragen naar de leefsituatie waarin de initiatieven er niet waren geweest in het dorp.

Onderzoeksactiviteiten

Er zijn meerdere groepsgesprekken georganiseerd waarbij met inwoners uit verschillende dorpen van gemeente De Wolden is gesproken. Dit betreft de volgende (groeps) gesprekken:

- Groepsgesprek met inwoners uit Ruinerwold. Dit betreft 10 geïnterviewden;
- Groepsgesprek met inwoners uit Echten. Dit betreft 5 geïnterviewden;
- Groepsgesprek met inwoners uit Veeningen. Dit betreft 5 geïnterviewden;
- Groepsgesprek met inwoners uit Zuidwolde. Dit betreft 11 geïnterviewden;
- Twee groepsgesprekken met de gemeente en Welzijn De Wolden. Dit betreft 5 geïnterviewden voor het eerste gesprek en 4 geïnterviewden voor het tweede gesprek.

Door middel van een (thematische) analyse zijn rode draden uit de gesprekken geïdentificeerd. Samen geven zij een beeld van de sociaal maatschappelijke waarde vanuit de leefwereld van verschillende betrokkenen, initiatieven en dorpen.

Profielschets Initiatiefrijk De Wolden

De subsidieregeling

De regeling Initiatiefrijk De Wolden is ontstaan uit de wens om inwoners actiever te betrekken bij hun leefomgeving. De ambitie was dat inwoners zelf middelen kregen om projecten uit hun dorpsvisies te realiseren. Die ambitie is in de loop der jaren niet wezenlijk veranderd, maar er zijn wel aanpassingen in de uitvoering en bedragen gedaan, met als doel om de regeling beter te laten aansluiten bij de behoeften. De huidige regeling loopt tot en met 31 december 2026.

De initiatieven die gebruik kunnen maken van de subsidieregeling kunnen voortvloeien uit de uitvoeringsagenda van de dorpsvisies die de dorpen maken maar kunnen ook bestaan uit andere vernieuwende ideeën en initiatieven. Het is belangrijk dat er draagvlak in het dorp is voor een initiatief, er inzet is van vrijwilligers en het algemeen belang dient. Voor subsidie komen in aanmerking:

- Activiteiten die bijdragen aan de sociale cohesie;
- Activiteiten die bijdragen aan het vergroten dan wel versterken van de participatie van inwoners;
- Activiteiten die bijdragen aan de zorg en vitale gezondheid;
- Activiteiten die bijdragen aan het vergroten dan wel versterken van de relatie en samenwerking tussen inwoners en instellingen;
- Activiteiten die bijdragen aan het vergroten dan wel versterken van de bestaande voorzieningen;
- Culturele activiteiten; activiteiten voor een specifieke doelgroep zoals kinderen, gezinnen en /of ouderen;
- Activiteiten in de openbare ruimte, gericht op het vergroten van de leefbaarheid welke direct zichtbaar zijn;
- Overige activiteiten die bijdragen aan het doel van de subsidieregeling.

Met deze subsidieregeling kunnen de initiatiefnemers financiële hulp krijgen bij het opzetten van hun project. Daarvoor kunnen ze contact opnemen met de dorpencontactfunctionarissen. Jaarlijks is er €200.000 subsidie beschikbaar. De maximale subsidie bedraagt €50.000 per initiatief, waarbij er ook sprake moet zijn van cofinanciering. Er mag maximaal 50% van de totale projectbegroting worden ingediend.

10 jaar Initiatiefrijk De Wolden in cijfers*

202

totaal aantal verleende subsidies

63.010 uur

totale ureninzet vrijwilligers

€ 3.037.123,⁸⁰

totaalbedrag verleende subsidies

€ 11.458.371,³⁷

totale projectkosten voor alle projecten

** Peildatum: 1 januari 2025*

Resultaten per dorp

Allereerst volgt een overzicht van wat Initiatiefrijk De Wolden, voor elk dorp dat we hebben gesproken, in de kern oplevert voor inwoners. Dit geeft een beeld van de betekenis voor inwoners van de initiatieven die gerealiseerd zijn met een bijdrage van Initiatiefrijk De Wolden.

BETEKENIS VAN DE INITIATIEVEN VOOR RUINERWOLD

Saamhorigheid

De saamhorigheid ontstaat door het gezamenlijk opzetten van initiatieven, maar ook de lopende initiatieven stimuleren saamhorigheid, bijvoorbeeld in de vorm van een Social Sofa of speeltuin met picknickbanken.

Verbinding en toegankelijkheid

De verbinding wordt gestimuleerd door de toegankelijkheid, bijvoorbeeld van de kerk, te verhogen. Tevens is de maatschappelijke functie van de kerk verbreed.

Opzet voor andere fondsen

De subsidieregeling helpt om ook andere financiers aan boord te krijgen, waarmee het makkelijker wordt om je initiatief te laten slagen.

BETEKENIS VAN DE INITIATIEVEN VOOR ECHTEN

Culturele waarde

In Echten worden veel initiatieven met een cultureel kenmerk gerealiseerd, zoals vernieuwing van de plattelandswinkel en informatiepunt 't Huus met de Belle, en de doorstart van de Bellefair, een evenement.

Verbinding dorp

Initiatiefrijk De Wolden zorgt niet alleen voor verbinding tussen vrijwilligers, en daarmee dorpsgenoten, maar ook de initiatieven zelf zijn met elkaar verbonden.

Saamhorigheid

Het sociale aspect van de initiatieven wordt als zeer betekenisvol ervaren. De subsidieaanvraag en opstart van initiatieven worden gedaan door vrijwilligers, en ook daarna houden vrijwilligers de initiatieven in principe draaiende. Dit zorgt voor binding tussen de vrijwilligers, en daarmee binding in het dorp.

BETEKENIS VAN DE INITIATIEVEN VOOR VEENINGEN

Aantrekkelijkheid dorp en leefbaarheid

De leefbaarheid in het dorp is verbeterd door de samenwerking die op gang kwam met de ontwikkeling van de dorpsvisie en daarna het initiatief Het Groene Hart in Veeningen. Door de realisatie van initiatieven, in het bijzonder Het Groene Hart, is Veeningen voor jongere potentiële inwoners een nog aantrekkelijker dorp geworden.

Saamhorigheid

Specifiek de saamhorigheid wordt benoemd in Veeningen. Deze is niet alleen vergroot door het bestaan van gerealiseerde projecten in het dorp, maar vooral ook door het proces waar actieve inwoners inzitten tijdens de realisatie van het project, zoals Het Groene Hart.

Betrokkenheid en regie

De regeling heeft het mogelijk gemaakt dat mensen die zelf iets willen in het dorp deze mogelijkheid hebben gekregen. Hierbij heb je als dorp zelf de regie, en is de betrokkenheid hoog.

BETEKENIS VAN DE INITIATIEVEN VOOR ZUIDWOLDE

Inclusie en toegankelijkheid

In Zuidwolde zit er een sterke inclusieve focus in veel initiatieven. Zo ligt de focus op mensen die minder te besteden hebben, toegankelijkheid in toegang of gebruik van diensten, en inclusie van nieuwe Nederlanders.

Culturele waarde

Initiatieven richten zich op verscheidene vormen van cultuur, zoals historie (van het dorp), natuur en festival en muziek.

Educatie

Er wordt bij enkele initiatieven ingezet op educatie. Bijvoorbeeld door het uitdelen van een boek over de begraafplaats en bijbehorende natuur, en de Barak geschikt te maken voor educatieve doeleinden.

Sociaal-maatschappelijke waarde

Uit de gesprekken met verschillende betrokkenen komen zeven rode draden (thema's) naar voren die een beeld geven van de sociaal-maatschappelijke waarde van de subsidieregeling Initiatiefrij De Wolden. Dit wordt uitgedrukt in de bijdrage die de subsidieregeling Initiatiefrij De Wolden biedt aan:

- Eigen regie en eigenaarschap van inwoners;
- Verbinding tussen vrijwilligers en initiatieven;
- Versterking van de sociale cohesie in dorpen;
- Versterking van de leefbaarheid van dorpen;
- Versterking van cultuur in dorpen;
- Toegankelijkheid en inclusie;
- Opstart voor andere financiering.

Voor elk van deze zeven thema's volgt een paragraaf waarin de kernboodschappen van het betreffende thema worden beschreven.

Eigen regie en eigenaarschap van inwoners

Er wordt benadrukt hoe de subsidieregeling inwoners in hun kracht zet om eigen ideeën in het dorp uit te voeren. De initiatieven zijn van de inwoners en van het dorp zelf, waarbij de gemeente een steuntje in de rug biedt om dit (makkelijker) mogelijk te maken. Het wordt erg gewaardeerd dat de subsidieregeling er is. De regeling heeft het vooral mogelijk gemaakt dat mensen die zelf iets willen in het dorp deze mogelijkheid hebben gekregen, omdat er financiële mogelijkheden kwamen. Hierbij zijn de financiële mogelijkheden volgens inwoners prima; het hoeven ook geen grote bedragen te zijn.

“Het dorp heeft de regie.”

“Als je het subsidiebedrag per initiatief wat lager houdt, dan kan je misschien ook wat meer initiatieven financieel ondersteunen.”

Verbinding tussen vrijwilligers en initiatieven

Het sociale aspect van de initiatieven wordt als zeer betekenisvol ervaren. De subsidieaanvraag en opstart van initiatieven worden gedaan door vrijwilligers, en ook daarna houden vrijwilligers de initiatieven in principe draaiende. Dit zorgt voor binding tussen de vrijwilligers, en daarmee binding in de dorpen. In Echten wordt benoemd dat deze binding ook wordt gestimuleerd door het organiseren van activiteiten voor de actieve vrijwilligers. Dit is

bijvoorbeeld een diner of borrel, minimaal één keer per jaar. Volgens de inwoners in Echten gaat het daar ook om een groep mensen die anders veelal alleen thuis zouden zitten.

“Ze vinden het ook leuk om dan een avond bij elkaar te zijn.”

“Ze gaan met elkaar uiteten en met elkaar op vakantie.”

Initiatiefrijk De Wolden zorgt niet alleen voor verbinding tussen vrijwilligers, en daarmee dorpsgenoten, maar ook de initiatieven zelf zijn soms met elkaar verbonden. In Veeningen vormt het Groene Hart ook echt het hart van het dorp, waar ook bijvoorbeeld het dorpshuis zit. In Echten is er veel uitwisseling tussen initiatieven, waarbij mensen van buiten Echten op het Roekpad afkomen, en daarna vaak langsgaan bij 't Huus van de Belle. Ook bijvoorbeeld Bellefair en 't Huus met de Belle, en de Olde Karke en 't Huus met de Belle staan nauw met elkaar in verbinding in Echten.

“Dus het weeft in elkaar.”

Versterking van de sociale cohesie in dorpen

Bij veel initiatieven die (mede) dankzij Initiatiefrijk De Wolden zijn gerealiseerd, is een duidelijke sociale waarde merkbaar. Zo wordt genoemd dat de Social Sofa, een mozaïekbank voor het dorpshuis in Ruinerwold, in de eerste plaats al veel saamhorigheid geeft omdat 30 vrouwen dit samen hebben opgezet. Nu kan je er gaan zitten en een praatje maken, wat tevens sociale waarde heeft. Ook in de speeltuin in Ruinerwold wordt sociale cohesie gestimuleerd, bijvoorbeeld door picknickbanken te plaatsen. De speeltuin is daarmee niet alleen verbindend voor kinderen, maar voor alle mensen in de straat. In de kerk in Ruinerwold is tevens geprobeerd om de aantrekkelijkheid te vergroten, in verband met teruglopend kerkbezoek. Met de wijzigingen hebben ze geprobeerd om de toegankelijkheid en bereikbaarheid te verbeteren, en de kerk geschikt te maken voor andere doelen, in het kader van verbinding. Ook in Veeningen wordt de saamhorigheid benoemd. De inwoners benoemen dat de saamhorigheid niet alleen is vergroot door het bestaan van gerealiseerde projecten in het dorp, maar vooral ook door het proces waar actieve inwoners in gaan zitten tijdens de realisatie van het project, zoals Het Groene Hart.

“Het Groene Hart is ook echt het hart van het dorp; er wordt veel georganiseerd, er is veel te doen.”

Versterking van de leefbaarheid van dorpen

De subsidieregeling maakt het ook mogelijk om het dorp leefbaarder te houden. Dit heeft volgens inwoners uit Echten tevens een aantrekkende werking voor het dorp. In Veeningen komt ditzelfde beeld tevens expliciet naar voren. Door de realisatie van initiatieven, in het bijzonder Het Groene Hart, is Veeningen voor jongere potentiële inwoners een nog aantrekkelijker dorp geworden. Ook wordt aangegeven dat de leefbaarheid in het dorp echt is verbeterd door de samenwerking die op gang kwam met de ontwikkeling van de dorpsvisie en daarna het initiatief Het Groene Hart in Veeningen.

“Naar de Bellefair komen ook mensen van buitenaf, die gaan wandelen, gaan overal langs, de Galerie, fietsmuseum, landgoed... dus het hele dorp profiteert ervan.”

Versterking van cultuur in dorpen

Initiatiefrijck De Wolden heeft in de dorpen ook veel betekend voor culturele activiteiten, musea en historisch erfgoed. Een verscheidenheid aan initiatieven heeft op die manier kunnen bijdragen aan cultureel rijke dorpen. Zo heeft de Natuurvereniging Zuidwolde veel onderzoek gedaan naar de begraafplaats en natuur van deze begraafplaats. Hier

is een boek over ontwikkeld, die is aangeboden aan alle inwoners van het dorp. Theaterkuil Falieberg heeft het Falieberg Festival kunnen realiseren met behulp van een subsidie vanuit Initiatiefrijck De Wolden. Museum De Wemme geeft aan dat zij dankzij de subsidieregeling onder andere aanbouw en verbetering van de toegankelijkheid konden realiseren. Daarnaast kon er mede dankzij de subsidies meer aandacht besteed worden aan Zuidwolde 750. Ook het popkoor in Zuidwolde doet af en toe een aanvraag bij Initiatiefrijck De Wolden. Eén van hun aanvragen betreft een optreden bij een muziekfestival in het dorp waarbij de verbinding tussen diverse muziekverenigingen centraal stond. 't Huus met de Belle, een plattelandswinkel en informatiepunt in Echten, heeft middels een bijdrage vanuit Initiatiefrijck De Wolden vernieuwing kunnen bewerkstelligen. Een ander initiatief dat in Echten is gerealiseerd met behulp van de subsidieregeling, is een doorstart van de Bellefair. Dit is een evenement waar ze nieuw leven in wilden blazen, met muziek en bandjes. Op de Sociale Sofa in Ruinerwold zit een QR-code met een beschrijving wat er allemaal te zien is, waarmee de historie van het dorp in beeld wordt gebracht. Tot slot heeft Barak Linde de subsidie gebruikt voor het behouden en herstellen van een barak uit de Tweede Wereldoorlog. Het idee was tevens om de barak geschikt te maken voor educatieve doeleinden.

“Als het er niet was geweest, hadden we niet gestaan waar we nu staan.”

Toegankelijkheid en Inclusie

Ook toegankelijkheid en inclusie worden bevorderd door initiatieven die (mede) dankzij Initiatiefrijck De Wolden zijn gerealiseerd. Zo zijn in Veeningen bankjes in het park geplaatst die de toegankelijkheid bevorderen, bijvoorbeeld voor zwangere vrouwen. Museum De Wemme in Zuidwolde geeft aan dat zij dankzij de subsidieregeling onder andere verbetering van de toegankelijkheid konden realiseren. Verder wordt vanuit De Wolden Vervoert aangegeven dat een taxi erg prijzig is en openbaar vervoer niet in elk dorp aanwezig is. Zij organiseren daarom vrijwilligersvervoer in de gemeente De Wolden, waarmee vervoer toegankelijker wordt.

“Als wij het vervoer niet bieden, dan kunnen mensen gewoon niet naar het ziekenhuis, of naar een cursus, of naar familie. En wij zeggen bijna overal ‘ja’ op.”

Het Falieberg Festival heeft geprobeerd om ‘nieuwe Nederlanders’, statushouders en asielzoekers, bij het festival te betrekken. Verder heeft Initiatiefrijck De Wolden het voortbestaan van de Speelothek in Zuidwolde gewaarborgd; een initiatief waarbij inclusie een belangrijk aspect vormt. De Speelothek leent spelmateriaal uit en streeft ernaar de contributie zo laag mogelijk te houden. Hiermee bieden zij ook aan mensen die minder te besteden hebben de mogelijkheid om speelgoed te lenen.

Opstap voor aanvullende financiering

Naast de financiële bijdrage vanuit Initiatiefrijck De Wolden zelf, helpt de subsidieregeling ook mee in het binnenhalen van andere financiers. Het maakt het makkelijker om andere sponsors te vinden, die eerder willen sponsoren als de gemeente al aan boord is met een subsidiebedrag. Met de bijdrage vanuit Initiatiefrijck en de andere fondsen, is 80 tot 90% van de financiering rond. Er wordt dan ook aangegeven dat het lastiger zou zijn om je initiatief te laten slagen zonder de gemeente.

“Als je hiermee begint, heb je ook een verhaal naar andere subsidieverleners.”

SCENARIO

Bij afwezigheid van de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden

Bij het bepalen van de maatschappelijke waarde van Initiatiefrijck De Wolden zijn de betrokkenen ook gevraagd naar de leefsituatie waarin de subsidieregeling en de initiatieven er niet zouden zijn.

In de dorpen leeft sterk het gevoel dat zonder subsidieregeling het realiseren van de initiatieven een stuk lastiger was geworden of zelfs helemaal niet was gelukt. De mate waarin de subsidieregeling essentieel was voor het slagen van initiatieven, verschilt wat tussen de dorpen en initiatieven.

Enerzijds wordt gevoeld dat de inzet vanuit het dorp maakt dat er initiatieven gekomen, gerealiseerd en onderhouden worden. Wel wordt erkend dat het zonder de financiële en adviserende rol van de gemeente niet was gelukt, of in ieder geval een stuk lastiger was geworden, om bepaalde initiatieven te realiseren. Dit is nu gegoten in de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden, een andere regeling was ook goed geweest. Vanuit sommige initiatieven wordt aangegeven dat ook zonder Initiatiefrijck De Wolden de initiatieven en projecten gerealiseerd zouden zijn. Wel is het aannemelijk dat dit dan langer had geduurd om te realiseren, bijvoorbeeld omdat er meer tijd nodig is om voldoende financiering binnen te halen. Vanuit het popkoor in Zuidwolde wordt aangegeven dat hun plannen ook zonder Initiatiefrijck De Wolden gelukt zouden zijn. Vanuit de Oldtimerdag in Ruinerwold wordt aangegeven dat dit met of zonder Initiatiefrijck De Wolden wel zou doorgaan, maar dat het leuk is dat je een keer iets extra's kan doen, zoals een T-shirt voor vrijwilligers, of automatisering van processen binnen de organisatie.

In de andere dorpen en bij andere initiatieven heerst sterker het gevoel dat als de regeling er niet was geweest, veel initiatieven ook niet gerealiseerd waren geweest of voortgezet hadden kunnen worden. Voor die dorpen heeft Initiatiefrijck De Wolden veel betekend.

“Voor de Bellefair houdt het dan op. Een kleine markt zou je dan nog kunnen doen, maar geen muziek meer. Dit hangt vervolgens ook weer samen met ‘t Huus met de Belle, want alles wat over is, gaat daar naartoe.”

“Voor het Roekpad in Echten zou afwezigheid van de subsidieregeling veel betekenen. De toestellen worden op een gegeven moment afgekeurd, dus dan moet er of wat nieuws komen, of het gaat weg.”

Vanuit de Karstenhoeve in Ruinerwold wordt aangegeven dat zij redelijk wat aanvragen hebben kunnen indienen bij Initiatiefrijck De Wolden. Als de subsidieregeling er niet was geweest, hadden zij veel niet kunnen doen. Bijvoorbeeld 100 jaar Dokter Larijweg Ruinerwold, “wat in mijn ogen ontzettende binding heeft gegeven tussen de mensen (...) ik kijk er met genoeg op terug, zou het ook niet graag gemist hebben”. Juist met dat soort projecten is het de vraag waar je elders terecht zou kunnen als Initiatiefrijck De Wolden er niet zou zijn. “Dan hadden we het niet gehad.” Ook het Falieberg Festival in Zuidwolde kan eigenlijk niet zonder

subsidie georganiseerd worden. Tot slot had De Wolden Vervoert, die eerst alleen in Hoogeveen zat, niet kunnen uitbreiden naar gemeenten De Wolden, zonder Initiatiefrijck De Wolden.

Het voordeel is dat Initiatiefrijck De Wolden dichtbij is. De bedragen in het dorp zijn over het algemeen ook niet zo hoog, dat een landelijk fonds altijd passend is. Initiatiefrijck De Wolden is dan wel heel fijn. “Als je bij landelijke fondsen aanvraagt, dan is het een ander traject, langer, het is moeilijker om daar iets vandaan te halen.” De aanwezigen benadrukken dan ook het belang van Initiatiefrijck De Wolden. Het is fijn dat de subsidieregeling er is, en ook zou het voor de toekomst mooi zijn als je er een beroep op kan blijven doen. Anders loop je ook het risico dat het één en ander in elkaar zakt. “Als wij die subsidies niet hadden, was het niet zoals het nu was.”

Aandachtspunten

Continuïteit van initiatieven

Initiatiefrijck De Wolden betreft een opstartsubsidie. Er heersen wisselende gedachten over de insteek van de subsidieregeling.

Aan de ene kant zou het mooi zijn als continuïteit van een initiatief meer gewaarborgd zou kunnen worden, zodat initiatieven kunnen blijven bestaan. Zo zou er voor sommige initiatieven een uitzondering gemaakt kunnen worden op de eenmaligheid van subsidieverlening. Er is daarom de wens voor een structurele subsidieregeling voor projecten die al lopen, mits dit passend is voor het initiatief. Dit hoeft geen oneindige subsidie te zijn, of volledig kostendekkend, maar het zou een stuk makkelijker worden als je weet dat je iets kan krijgen. En dat kan per project anders zijn. Bovendien kunnen bedragen die niet volledig uitgegeven worden, worden bewaard voor het jaar erna.

Het Roekpad in Echten wordt als voorbeeld genoemd. Elk jaar moeten daar de speeltoestellen en bomen gekeurd worden. Dit wordt niet alleen door vrijwilligers geregeld, maar ook de financiën moeten gedekt worden met bedragen die door de vrijwilligers worden binnengehaald. Voor hen zou het van toegevoegde waarde zijn als de regeling door zou lopen.

Aan de andere kant wordt de huidige opzet van de subsidieregeling passend gevonden. Er is vanuit initiatieven ook begrip voor de eis dat het voor nieuwe initiatieven is. Het risico wordt ingezien dat als je de subsidieregeling gaat verbreden naar onderhoud of naar meerdere jaren, dat de nieuwe initiatieven naar de achtergrond gaan en dat er minder of geen nieuwe initiatieven zouden ontstaan. Daarnaast zijn er ook projecten en initiatieven die sowieso éénmalig zijn, waar een doorlopende subsidie überhaupt niet voor nodig zou zijn.

Een idee dat tevens is voorgesteld in één van de dorpen, is een jaarlijkse evaluatie vanuit de gemeente met initiatieven. Tijdens deze evaluatie kan er gekeken worden naar hoe het is verlopen, met name op financieel vlak. Er kan dan ook gekeken worden of het initiatief bijvoorbeeld na een aantal jaren zelfstandig kan functioneren, of dat dit niet gaat lukken.

“Waar wij tegenaan lopen: het moet een nieuw initiatief zijn. Dat is lastig voor een evenement dat al jaren bestaat, maar voegt in onze ogen maatschappelijk genoeg toe. Maar je moet dan iets nieuws verzinnen om het binnen te halen.”

“Initiatiefrijck De Wolden zou open moeten staan voor herhaling, dingen die vaker terugkomen.”

Complexiteit aanvraag(formulier)

Sommige betrokkenen geven aan dat het aanvraagformulier voor Initiatiefrijck De Wolden in principe een standaardformulier is. Ook bij andere fondsen dien je op die manier een aanvraag in. Tegelijkertijd wordt door anderen aangegeven dat aanvragen bij Initiatiefrijck De Wolden redelijk complex zijn en als lastig worden ervaren. Er wordt informatie gevraagd die je eigenlijk niet kunt geven, omdat dit stappen zijn die je tijdens het proces gaat doorlopen. Ook wordt het formulier omschreven als 'statisch' en 'ontmoedigend'. Voor initiatieven die vrijwel volledig op vrijwilligers draaien, is het lastig om daar doorheen te gaan. Er is een wens voor wat toevoegingen in 'gewone taal' bij de vragen over wat alles betekent, zodat de vragen wat concreter gesteld kunnen worden; 'wat is jullie doel, wat beoog je nou precies'.

Wel wordt daarbij opgemerkt dat met name een aanvraag voor het eerst doen als wat lastiger ervaren kan worden. Ook wordt er aangegeven dat het de afgelopen jaren lastiger is geworden om een aanvraag te doen bij Initiatiefrijck De Wolden, omdat de criteria iets zijn veranderd. Het is wat aangescherpt, waardoor je er minder snel in aanmerking komt dan voorheen.

Daarnaast wordt geopperd om de drempel voor aanvragen verder te verlagen, bijvoorbeeld middels de mogelijkheid om het grotendeels telefonisch te laten geschieden. De dorpencontactfunctionarissen kunnen wel helpen met het invullen van het formulier, maar met name voor nieuwe initiatieven die de route nog niet zo kennen of een dorpencontactfunctionaris niet zo even opbellen, zou dit als prettig ervaren kunnen worden.

Verder zijn er enkele categorieën waar je aanvraag onder kan vallen, bijvoorbeeld categorie 'optreden'. Als je bepaalde categorieën kiest, krijgt je alsnog vragen over de andere categorieën, die je met 'niet van toepassing' moet beantwoorden. Een idee is om het formulier online zo te maken, dat je alleen vragen krijgt die relevant zijn voor

jouw aanvraag, waarbij irrelevante categorieën automatisch wegvallen. Verder kan het formulier niet goed geprint worden voor het invullen. Tot slot blijken er ook wat vragen op elkaar te lijken, waardoor ze als dubbelop worden ervaren.

“Je moet, terecht, laten zien wat je begroting is, hoe die is opgebouwd. Wat altijd lastiger is: hoe motiveer je nou waarom je een beroep doet op zoveel geld. Wie betrek je erbij, en wat wil je er nou mee.”

“Het valt niet mee om een antwoord te formuleren op de vragen die worden gesteld, dat moet je net kunnen.”

Ondersteuning rondom regelgeving en aanvullende financiering

Er wordt benoemd dat het heel fijn zou zijn als de dorpencontactfunctionarissen ook mee kunnen denken over welke andere fondsen benaderd kunnen worden. Dat je iets wegwijs wordt gemaakt en verder geholpen kan worden. Er zijn soms ook wel veel fondsmogelijkheden voor bijvoorbeeld beheer en onderhoud, waar niet iedereen vanaf weet. De mogelijkheden zijn er vaak wel, maar je moet aan bepaalde voorwaarden voldoen en de juiste weg kennen.

Wat verder als lastig wordt ervaren door sommige initiatieven, is regelgeving. Er wordt aangegeven dat dit voor vrijwilligers best lastig is; aan wat voor regelgeving je moet voldoen. Een wens is dan ook dat de gemeente helpt met nieuwe regelgeving. Vanuit sommige initiatieven wordt aangegeven dat er al uitnodigingen worden ontvangen vanuit de gemeente over dit soort onderwerpen, maar dit is niet bij iedereen het geval.

“De expertise is daar bij de gemeente al aanwezig.”

“Tegenwoordig moet je een natuurtoets, veiligheidsplan, verkeersregelaars regelen voor een festival, dat zijn lastige dingen. Die moedigen dit soort activiteiten niet aan.”

Werving vrijwilligers en bestuursleden

Het vinden van bestuursleden en vrijwilligers wordt niet alleen als risico voor de toekomst gezien, maar is nu ook al lastig. Incidenteel vrijwilligerswerk, of iets met een duidelijk begin en einde, is makkelijker om mensen voor te vinden dan bijvoorbeeld bestuursfuncties. Als je iets start, is het belangrijk om het goed te onderhouden en door te laten lopen.

Vanuit de Speeltuinvereniging in Ruinerwold wordt aangegeven dat zij ook al moeite ervaren met het vinden van mensen voor incidenteel vrijwilligerswerk. Het vinden van vrijwilligers voor een dag schoffelen is al best lastig, zelfs als ze hiervoor een lunch of kortingsbon voor een winkel voor terug krijgen. Er is door de vereniging al veel geprobeerd, maar het is moeilijk om de juiste trigger te vinden.

Er wordt door de inwoners aangegeven dat er vergrijzing plaatsvindt, zowel binnen de dorpen zelf als binnen de vrijwilligersgroepen die al actief zijn. Het is lastig om de jongere groep te motiveren en vinden.

In het bijzonder in Ruinerwold wordt benadrukt dat het belangrijk is om de vrijwilligers te waarderen. Zo hebben de vrijwilligers van de Oldtimerdag een keer een bedrukt t-shirt gekregen als blijk van waardering, met behulp van subsidie vanuit Initiatiefrijck De Wolden.

“Je probeert het na het werken ook gezellig te houden.”

Slotwoord

Dit onderzoek laat zien dat de subsidieregeling Initiatiefrijck De Wolden in de afgelopen 10 jaar een belangrijke maatschappelijke rol vervult in de gemeente De Wolden. De bijdrage vanuit deze regeling stelt inwoners in staat om initiatieven in hun dorp beter te realiseren. Dit betreft initiatieven die anders moeilijker, later of helemaal niet gerealiseerd zouden zijn, en initiatieven die door de regeling net even iets extra's kunnen doen. De subsidieregeling en de initiatieven die ze ondersteunt draagt op verschillende manieren bij aan de dorpen en haar inwoners. Zo versterkt de regeling het eigenaarschap en de eigen regie van inwoners. Ook zorgt de bijdrage van de subsidieregeling voor meer verbinding tussen vrijwilligers en initiatieven. De cultuur en sociale cohesie in de dorpen wordt door de bijdrage van deze regeling ook verder gestimuleerd. En de subsidieregeling draagt bij aan het versterken van de toegankelijkheid en inclusie en de leefbaarheid van dorpen.

Bovendien helpt de subsidieregeling de initiatieven vaak bij het werven van aanvullende fondsen. De inzet van de dorpencontactfunctionarissen is essentieel voor de initiatieven en wordt erg gewaardeerd. Vanuit de gemeente worden drie succesfactoren benoemd van de regeling. Ten eerste eigenaarschap bij inwoners: initiatieven komen van onderop. Ten tweede ruimte met duidelijke kaders: weinig regels maar heldere afspraken over rollen. En ten derde, langdurige relaties en vertrouwen tussen gemeente en inwoners.

Tegelijkertijd zijn er uitdagingen, zoals het waarborgen van de continuïteit van de initiatieven en de werving van vrijwilligers en bestuursleden van de initiatieven. Deze ontwikkelingen vragen om blijvende inzet en aandacht. De kernboodschap van dit onderzoek naar de maatschappelijke waarde van Initiatiefrijck De Wolden is dat het een merkbare en wezenlijke bijdrage levert aan de dorpen en hun initiatieven.

Meer informatie

Voor iedere groep en ieder dorp waarmee is gesproken, is een apart hoofdstuk opgenomen waarin hun specifieke kernboodschappen worden uitgelicht. Klik op de betreffende link om hier naartoe te gaan.

<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Echten</i>	30
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Ruinerwold</i>	34
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Veeningen</i>	40
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit Zuidwolde</i>	44
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 1</i>	50
<i>Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 2</i>	54

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Echten

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Echten

23 september 2025 - 5 aanwezigen

Initiatieven in Echten

Toen Initiatiefrijk De Wolden 10 jaar geleden werd opgestart, is het vanuit de gemeente breed verspreid en gestimuleerd. Ook werd de subsidieregeling gepromoot in lokale kranten. Wel benoemt één aanwezige de eerste jaren niet af te hebben geweten van de regeling, totdat diegene actief werd in een vereniging in het dorp.

Eén van de initiatieven die in Echten is gerealiseerd met behulp van Initiatiefrijk De Wolden is het Roekpad; een speelbos en belevingspad. Ook 't Huus met de Belle, een plattelandswinkel en informatiepunt in Echten, was toe aan vernieuwing. Dit is ook gerealiseerd met een bijdrage vanuit Initiatiefrijk De Wolden. Een ander initiatief dat in Echten is gerealiseerd met behulp van de subsidieregeling, is een doorstart van de Bellefair. Dit is een evenement waar ze nieuw leven in wilden blazen, met muziek en bandjes. Hiervoor is op de website van de gemeente gekeken naar (financiële) mogelijkheden, waardoor ze terecht kwamen bij Initiatiefrijk De Wolden. Ook krijgt vereniging Dorpsbelangen, net zoals in andere dorpen in de gemeente, elk jaar een subsidie, die tevens afkomstig is vanuit Initiatiefrijk De Wolden.

De subsidieregeling

De subsidieregeling wordt als positief ervaren. De financiële mogelijkheden zijn volgens de aanwezigen prima; het hoeven ook geen grote bedragen te zijn. "Als je het wat lager houdt, dan kan je misschien ook wat meer initiatieven financieel ondersteunen." De subsidieregeling biedt een goede ondersteuning, en helpt volgens een aanwezige al om samen met andere subsidies voor 80% tot 90% in het rondkrijgen van de financiën. De subsidie helpt naast het daadwerkelijke bedrag, ook om andere sponsors te vinden, die makkelijker willen sponsors als de gemeente al aan boord is met een subsidiebedrag. Het kost voor vrijwilligers al veel tijd en energie om de financiën rond te krijgen, dus Initiatiefrijk De Wolden neemt ook een stukje 'last' weg. "Dus als het er niet was, had je nog meer op de markt moeten gaan. Het voelt soms als schooien, dat je bij die bedrijven langs moet."

Naast de financiële ondersteuning, wordt ook het stukje advies en begeleiding vanuit de gemeente gewaardeerd. Er wordt aangegeven dat het fijn is om één iemand bij het initiatief te hebben die wat nauwere lijntjes heeft met de gemeente. Ook is het fijn als je ideeën hebt voor een initiatief, je een dorpencontactfunctionaris hebt waarmee je contact kan opnemen: 'dit hebben wij in gedachten, hoe kijken jullie daar tegenaan?' Dit wordt momenteel als positief ervaren.

“De dorpencontactfunctionarissen doen perfect werk.”

Ook vinden de aanwezigen het belangrijk om de gemeente uit te nodigen bij evenementen in het dorp. “Dat ze zien hoe je dat organiseert. Als ze dat met eigen ogen zien, heb je toch een ander gevoel erbij.”

Er wordt aangegeven dat het de afgelopen jaren wel lastiger is geworden om een aanvraag te doen bij Initiatiefrijck De Wolden, omdat de criteria iets zijn veranderd. Het is wat aangescherpt, waardoor je er komt minder snel voor in aanmerking komt. “Je moet er steeds meer bij halen.”

Maatschappelijke waarde en betekenis voor Echten

Initiatiefrijck De Wolden heeft veel betekend voor het dorp.

“Als wij die subsidies niet hadden, was het niet zoals het nu was.”

Het sociale aspect van de initiatieven wordt als zeer betekenisvol ervaren. De subsidieaanvraag en opstart van initiatieven worden gedaan door vrijwilligers, en ook daarna houden vrijwilligers de initiatieven in principe draaiende. Dit zorgt voor binding tussen de vrijwilligers, en daarmee binding in het dorp. Dit geldt eigenlijk voor alle projecten in Echten. Deze binding wordt ook gestimuleerd, door het organiseren van activiteiten voor de actieve vrijwilligers,

minimaal één keer per jaar. Dit is bijvoorbeeld een diner of borrel.

“Ze vinden het ook leuk om dan een avond bij elkaar te zijn.”

De vrijwilligers komen niet alleen uit Echten, maar ook daarbuiten. Volgens de aanwezigen gaat het ook om een groep mensen die anders veelal alleen thuis zouden zitten. “Ze gaan met elkaar uiteten, met elkaar op vakantie.”

Initiatiefrijck De Wolden zorgt niet alleen voor verbinding tussen vrijwilligers, en daarmee dorpsgenoten, maar ook de initiatieven zelf zijn met elkaar verbonden. Voor het Roekpad komen mensen van buiten Echten, wordt er veel gesport, en schoolreisjes georganiseerd. In de zomer halen mensen na het wandelen vaak een ijsje bij 't Huus met de Belle. “Dus het weeft in elkaar.” Ook bijvoorbeeld Bellefair en 't Huus met de Belle, en de Olde Karke en 't Huus met de Belle staan nauw met elkaar in verbinding. De subsidieregeling maakt het ook mogelijk om het dorp leefbaarder te houden. “Een dorp kan ook gauw inzakken.” Dit heeft tevens een aantrekkelijke werking voor het dorp.

“Naar de Bellefair komen ook mensen van buitenaf, die gaan wandelen, gaan overal langs, de Galerie, fietsmuseum, landgoed... dus het hele dorp profiteert ervan.”

Bij afwezigheid van de subsidieregeling

Als de subsidieregeling er niet zou zijn, zou dat volgens de inwoners veel effect hebben voor het dorp en de initiatieven. “Voor de Bellefair houdt het dan op. Een kleine markt zou je dan nog kunnen doen, maar geen muziek meer.” Dit hangt vervolgens ook weer samen met 't Huus met de Belle, want alles wat over is, gaat daar naartoe. Ook voor het Roekpad zou afwezigheid van de subsidieregeling veel betekenen. “De toestellen worden op een gegeven moment afgekeurd, dus dan moet er of wat nieuws komen, of het gaat weg.”

Toekomst

De aanwezigen benadrukken het belang van Initiatiefrijck De Wolden. Het is fijn dat de subsidieregeling er is, en ook zou het voor de toekomst mooi zijn als je er een beroep op kan blijven doen. Anders loop je ook het risico dat het één en ander in elkaar zakt.

Er wordt wel een risico gezien voor het kunnen vullen van bestuursfuncties, gezien de sterke vergrijzing die ook in Echten zichtbaar wordt. Als je iets start, is het belangrijk om het goed te onderhouden en door te laten lopen. Voor eenmalige evenementen kan je voor de dag zelf vaak wel genoeg vrijwilligers vinden, maar structureler, in een bestuur zitten, is lastiger. Vooral voor een klein dorp als Echten, waar veel wordt georganiseerd, is het lastiger om in stand te houden. Iedereen vist in dezelfde vijver voor bestuursleden en vrijwilligers.

Initiatiefrijck De Wolden betreft een opstartsubsidie. De wens wordt uitgesproken voor een subsidieregeling die structureler doorloopt. Het Roekpad wordt als voorbeeld genoemd. Elk jaar moeten daar de speeltoestellen en bomen gekeurd worden. Dit wordt niet alleen door vrijwilligers geregeld, maar ook de financiën moeten gedekt worden met bedragen die door de vrijwilligers worden binnengehaald. Voor hen zou het van toegevoegde waarde zijn als de regeling door zou lopen. Ook voor de Bellefair wordt benoemd dat de financiën een lastig punt blijven. Bij slecht weer heb je weinig bezoekers, maar de kosten blijven wel. Het is dus afhankelijk van het weer of het wel of niet uit kan. Er is daarom de wens voor een structurele subsidieregeling voor projecten die al lopen. Dit hoeft geen oneindige subsidie te zijn, of volledig kostendekkend, maar zou een stuk makkelijker worden als je weet dat je iets kan krijgen. En dat kan per project anders zijn. Bovendien kunnen bedragen die niet volledig uitgegeven worden, worden bewaard voor het jaar erna. Er zijn ook projecten die maar eenmalig zijn, daar is dit natuurlijk niet voor nodig.

Er zijn in Echten alweer volop nieuwe ideeën voor het dorp, bijvoorbeeld goede verlichting en een betere parkeerplaats. De eerste contacten zijn gelegd voor een grotere parkeerplek. Dit zou het mogelijk moeten maken dat er meer en betere parkeerruimtes ontstaan in het dorp, met name bij evenementen.

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Ruinerwold

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Ruinerwold

6 oktober 2025 - 10 aanwezigen

Initiatieven in Ruinerwold

Eén van de initiatieven in Ruinerwold is de Karstenhoeve, een museumboerderij. Zij hebben een aantal keren gebruik gemaakt van Initiatiefrijk De Wolden, onder andere met het stoofperenfeest, verbouwingen, de restauratie van koetsen, en de expositie 'fluitje van een cent'. Ook voor de kerk zijn enkele aanvragen gedaan bij Initiatiefrijk De Wolden. Dit betrof onder andere de aanpak van de parkeerplaatsen, het orgel en de stoelen in de kerk. Ook voor de Oldtimerdag Ruinerwold is meerdere keren een aanvraag gedaan, vooral bij de meer bijzondere gelegenheden zoals het 25 jarig bestaan. Ook de Vrouwen van Nu heeft een aanvraag gedaan bij Initiatiefrijk De Wolden. Dit betrof een Social Sofa, een mozaïekbank voor het dorpshuis. De Speeltuinvereniging doet ook met enige regelmaat een aanvraag, bijvoorbeeld voor de wat kleinere aanpassingen in speeltuinen. Tot slot zit Dorpsbelangen aan tafel. Zij doen weleens aanvragen bij Initiatiefrijk De Wolden voor henzelf, maar ook namens andere initiatieven. Ook zijn ze soms medefinancier van een initiatief. Zij krijgen namelijk vanuit de kringloopwinkel een redelijke bijdrage die zij verder mogen verspreiden in het dorp. Hun rol kan daarom per keer verschillend zijn.

De subsidieregeling

De aanwezigen kwamen op verschillende wijzen te weten van het bestaan van de subsidieregeling. Enkelén geven aan dat dorpencontactfunctionarissen jaren geleden langskwamen om bekendheid te vergroten van Initiatiefrijk De Wolden. Er wordt aangegeven dat de gemeente je er tevens vaak op wijst op het moment dat je met een idee aanklopt bij hen. Anderen hoorden in het dorp van het bestaan van de subsidieregeling. Ook geeft iemand aan het op een website te hebben gevonden.

De subsidieregeling wordt positief ervaren. Er wordt door de aanwezigen aangegeven dat de subsidieregeling met name helpt om andere financiers binnen te halen. "Als je hiermee begint, heb je ook een verhaal naar andere subsidieverleners." "We hebben dat wel nodig als opener om meerdere fondsen te krijgen." Er wordt dan ook aangegeven dat het lastiger zou zijn om je initiatief te laten slagen zonder de gemeente. Het wordt gewaardeerd dat je de inzet van vrijwilligers ook mag opnemen in de aanvragen. Hierdoor is de bijdrage wat hoger en wordt de inzet van vrijwilligers ook financieel gewaardeerd.

De complexiteit van de aanvragen wordt wisselend ervaren. Sommigen geven aan dat het in principe een standaardformulier is en je ook bij andere fondsen op die manier verantwoording moet afleggen. Tegelijkertijd wordt door anderen aangegeven dat aanvragen redelijk complex zijn. “Sommige vragen passen niet bij het doel waar je het voor aanvraagt, dat is weleens lastig om goed in te vullen.” Ook wordt het formulier omschreven als ‘statisch’ en ‘ontmoedigend’. Voor initiatieven die vrijwel volledig op vrijwilligers draaien, is het lastig om daar doorheen te gaan. Bovendien komt het eigenlijk altijd bij dezelfde personen – vrijwilligers – te liggen. Het wordt dan ook als prettig ervaren dat de gemeente ondersteunt bij de aanvragen. “Als je in je eentje moet bedenken hoe je dat allemaal moet aanvragen.” Maar het aanvraagformulier gaat vaak wel een paar keer heen en weer. Je moet daarom wel weten wanneer je iets moet aanvragen, want er gaat soms wat tijd overheen. Door de dialoog aan te gaan met de gemeente, krijg je wel wat tips en tricks mee. Daarnaast wordt geopperd om de drempel voor aanvragen verder te verlagen, bijvoorbeeld middels makkelijkere toelichtingen of de mogelijkheid om het grotendeels telefonisch te laten geschieden. Met name voor nieuwe initiatieven die de route nog niet zo kennen of een dorpscontactfunctionaris niet zo even opbellen, zou dit als prettig ervaren kunnen worden.

De aanwezigen zijn over het algemeen erg tevreden over de dorpencontactfunctionarissen. Ze staan er altijd voor open om in gesprek te gaan over (nieuwe) initiatieven en mee te denken, ook met de aanvraag. Er wordt benoemd dat het heel fijn zou zijn als de dorpencontactfunctionarissen ook mee kunnen denken over welke andere fondsen benaderd kunnen worden. Dat je iets wegwijs wordt gemaakt en verder geholpen kan worden. Wel wordt de kwetsbaarheid van de dorpencontactfunctionarissen benoemd. Vanuit een initiatief wordt verteld hoe je ‘in een zwart gat’ kan vallen bij het wegvallen van de contactpersoon. “Zij is de drijvende kracht, maar het is dus wel heel kwetsbaar als zij er dus een keer niet is.” Vanuit Dorpsbelangen wordt aangegeven dat in zo’n geval ook Dorpsbelangen benaderd kan worden, want daar zijn ook lijntjes met de gemeente. Ook wordt vanuit sommige anderen vervanging als goed ervaren.

“Waar wij tegenaan lopen: het moet een nieuw initiatief zijn. Dat is lastig voor een Oldtimerdag die al 30 jaar bestaat, maar voegt in onze ogen maatschappelijk genoeg toe. Maar je moet dan iets nieuws verzinnen om het binnen te halen.”

Maatschappelijke waarde en betekenis voor Ruinerwold

Voor alle initiatieven wordt de maatschappelijke waarde erkend, allemaal op hun eigen manier. Zo is er een subsidie aangevraagd om de verschillende soorten perenbomen in Ruinerwold in kaart te brengen. Je kan nu met je telefoon via bordjes zien wat voor boom het is, en je krijgt er tevens een recept bij. Dat sprak enorm aan.

De Social Sofa, de mozaïekbank voor het dorpshuis, geeft in de eerste plaats al veel saamhorigheid omdat 30 vrouwen dit samen hebben opgezet. Nu kan je er gaan zitten en een praatje maken. Dus het is een verbindende factor op verschillende manieren. Daarnaast zit er een QR-code op met een beschrijving wat er allemaal te zien is op de bank van het dorp, waarmee ook de historie van het dorp in beeld wordt gebracht.

De speeltuin is niet alleen verbindend voor kinderen, maar voor alle mensen in de straat. Zo proberen ze dit te stimuleren door picknickbanken te plaatsen.

Bij de kerk zijn parkeerplaatsen aangepakt in verband met de slechte staat en het ontbreken van parkeerplaatsen bij de begraafplaats. Ook is in de kerk het orgel aangepakt. Het kerkbezoek loopt terug, dus de vraag was hoe je dit weer aantrekkelijker kan maken. Door de wijzigingen zijn er jaarlijks veel concerten. Ook de stoelen in de kerk, die inmiddels honderden jaren oud waren, zijn vervangen. Al met al hebben ze met de veranderingen geprobeerd om het toegankelijker en beter bereikbaar te maken, en voor andere doelen geschikt, in het kader van verbinding.

Over het algemeen is het een actief dorp, waar de verbindingen worden opgezocht.

Bij afwezigheid van de subsidieregeling

Als de regeling er niet was, dan “was er een hele hoop niet gerealiseerd”. Vanuit de Karstenhoeve wordt bijvoorbeeld aangegeven dat zij redelijk wat aanvragen hebben kunnen indienen bij Initiatiefrijck De Wolden. Als de subsidieregeling er niet was geweest, hadden zij veel niet kunnen doen. Dit gaat niet alleen om fysieke dingen, maar ook om sociale activiteiten. Bijvoorbeeld 100 jaar Dokter Larijweg Ruinerwold, “wat in mijn ogen ontzettende binding heeft gegeven tussen de mensen (...) ik kijk er met genoeg op terug, zou het ook niet graag gemist hebben”. Juist met dat soort projecten is het de vraag waar je elders terecht zou kunnen als Initiatiefrijck De Wolden er niet zou zijn. “Dan hadden we het niet gehad.” Het voordeel is dat Initiatiefrijck De Wolden dichtbij is. “Als je bij landelijke fondsen aanvraagt, dan is het een ander traject, langer, het is moeilijker om daar iets vandaan te halen.” De bedragen in het dorp zijn over het algemeen ook niet zo hoog, dat een landelijk fonds altijd passend is. Initiatiefrijck De Wolden is dan wel heel fijn.

Vanuit sommige initiatieven wordt aangegeven dat ook zonder Initiatiefrijck De Wolden de initiatieven en projecten gerealiseerd zouden zijn. Wel is het aannemelijk dat dit dan langer had geduurd om te realiseren, bijvoorbeeld omdat er meer tijd nodig is om voldoende financiering binnen te halen. Vanuit de Oldtimerdag wordt aangegeven dat dit met of zonder Initiatiefrijck De Wolden wel zou doorgaan, maar dat het leuk is dat je een keer iets extra's kan doen, zoals een T-shirt voor vrijwilligers, of automatisering van de processen binnen de organisatie.

Toekomst

Het vinden van bestuursleden wordt niet alleen als risico voor de toekomst gezien, maar is nu ook al lastig. Incidenteel vrijwilligerswerk, of iets met een duidelijk begin en einde, is makkelijker om mensen voor te vinden. Er worden dan ook weleens mensen van buiten Ruinerwold aangetrokken. Er wordt aangegeven door de aanwezigen dat het belangrijk is om de vrijwilligers te waarderen. "Je probeert het na het werken ook gezellig te houden." Zo hebben de vrijwilligers van de Oldtimerdag een keer een bedrukt T-shirt gekregen als blijk van waardering, met behulp van subsidie vanuit Initiatiefrijck De Wolden. Vanuit de Speeltuinvereniging wordt aangegeven dat zij ook al moeite ervaren met het vinden van mensen voor incidenteel vrijwilligerswerk. Er wordt aangegeven dat onder veel inwoners het beeld heerst dat de speeltuinen door de gemeente onderhouden worden. Veel mensen beseffen daarnaast ook niet hoe duur toestellen bijvoorbeeld zijn. Het vinden van vrijwilligers voor een dag

schoffelen is al best lastig, zelfs als ze hiervoor een lunch of kortingsbon voor een winkel voor terug krijgen. Er is door de vereniging al veel geprobeerd, maar het is moeilijk om de juiste trigger te vinden.

Er heersen wisselende gedachten over de insteek van de subsidieregeling. Aan de ene kant zou het mooi zijn als continuïteit van een initiatief meer gewaarborgd zou kunnen worden. Zo zou er voor sommige initiatieven een uitzondering gemaakt kunnen worden op de eenmaligheid van subsidieverlening. Aan de andere kant wordt ook sterk vanuit de aanwezigen benadrukt dat zij de huidige opzet van de subsidieregeling goed vinden. Er is begrip voor de eis dat het voor nieuwe initiatieven is. Ze zien het gevaar dat als je de subsidieregeling gaat verbreden naar onderhoud of meerdere jaren, dat nieuwe initiatieven naar de achtergrond gaan en dat er geen nieuwe initiatieven zouden ontstaan. De aanwezigen vinden het ook mooi dat de regeling maximaal 50% biedt van de financiering. "Dit stimuleert je ook als aanvrager om verder te kijken en zelf wat te doen."

"Het is ook een stukje leefbaarheid, vanuit de gemeente. Je wil ook als gemeente jezelf op de kaart zetten, en je wil ook dingen voor je inwoners blijven organiseren. Dus ik denk wel dat het heel erg belangrijk is om dat te blijven stimuleren."

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Veeningen

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Veeningen

15 september 2025 - 5 aanwezigen

Initiatieven in Veeningen

Aanwezig is onder andere een betrokkene bij de ontwikkeling van Het Groene Hart. Het Groene Hart is een zeer gevarieerd gebied van 10 hectare ontstaan vanuit stukken bos en een sportveld die ruim tien jaar geleden opnieuw zijn ingericht. De aanleiding hiervan was de dorpsvisie. De herinrichting van het Groene Hart was destijds, voordat de subsidieregeling Initiatiefrijk De Wolden bestond, het eerste initiatief dat op een andere manier werd aangepakt. Voor de financiering van het Groene Hart gingen gemeenteamtbenaren kijken binnen hun eigen budgetten of daar financiële ruimte was voor het initiatief Het Groene Hart. Uiteindelijk is het Groene Hart opnieuw ingericht door het dorp zelf, met financiële hulp vanuit de gemeente, provincie en veel verschillende fondsen. De herinrichting van het Groene Hart was de aanleiding voor de gemeente om na te denken over de financiering en facilitering van inwonersinitiatieven. Mede hierdoor is Initiatiefrijk De Wolden ontstaan.

Bij het gesprek zijn ook twee mensen van Plaatselijk Belang aanwezig. De rol van Plaatselijk Belang in het dorp is onder andere het organiseren van initiatieven in het dorp (Burendag, Opruimdag, nieuwjaarswandelingen, NLDoe!, kerstversieringen). Ook worden ze betrokken bij ontwikkelingen, zijn ze een aanspreekpunt voor klachten (vooral over de openbare ruimte) die naar de gemeente moeten, en ze hebben beheer over de buurtapp. Plaatselijk Belang moest eerst altijd actief aanvrager zijn van een initiatief. Inmiddels moeten ze het plan ondersteunen bij een aanvraag bij Initiatiefrijk De Wolden. Dat is volgens de aanwezigen prima, daarvoor is Plaatselijk Belang ook bedoeld. Wel is het lastig dat Plaatselijk Belang vaak als extra bestuurslaag wordt gezien door de gemeente. Anderen herkennen de observatie dat gemeentelijke taken steeds meer bij vrijwillige dorpsbewoners terechtkomen.

Aanwezig zijn ook de beheerders van 't Markehuus, het dorpshuis van Veeningen. Zij hebben zelf geen ervaring met aanvragen bij Initiatiefrijk De Wolden. Wel zijn er de afgelopen jaren verschillende aanvragen gedaan voor het dorpshuis, bijvoorbeeld voor de ingang en de verbouwing van een ruimte.

De subsidieregeling

Het contact met de gemeente is de afgelopen jaren wat veranderd. Er is veel verloop van inhoudelijk betrokken ambtenaren. Er wordt wel aangegeven dat de initiatieven hiervan niet afhankelijk zijn; je moet vooral expertise binnen je eigen gemeenschap regelen om tot een goed plan te komen. Het contact met de dorpencontactfunctionarissen is wel goed.

Wat betreft het doen van een aanvraag bij Initiatiefrij De Wolden, wordt aangegeven dat het formulier voor de aanvraag niet in orde is. Er wordt informatie gevraagd die je eigenlijk niet kunt geven, omdat dit stappen zijn die je tijdens het proces gaat doorlopen. De dorpencontactfunctionarissen kunnen wel helpen met het invullen van het formulier. Vanuit Plaatselijk Belang worden de formulieren gezien en signaleren ze ook dat dit makkelijker kan. Er zitten ook veel dubbelingen in de vragen. Ook kan het formulier niet geprint worden voordat het is ingevuld.

Maatschappelijke waarde en betekenis voor Veeningen

De onderlinge samenwerking tussen inwoners is tot stand gekomen door de ontwikkeling van een dorpsvisie. Daar kwam het initiatief Het Groene Hart uit, dat mede gerealiseerd is door de voorloper van Initiatiefrij De Wolden. Daarna kwam de subsidieregeling, waarin inwonersinitiatieven centraal gingen staan. Daardoor zijn er andere initiatieven gerealiseerd, vooral omdat er toen meer werd samengewerkt tussen gemeente en de onderlinge samenwerking tussen inwoners.

De leefbaarheid in het dorp is echt verbeterd door de samenwerking die op gang kwam met de ontwikkeling van de dorpsvisie en daarna het initiatief Het Groene Hart. Ook de saamhorigheid wordt benoemd; die is niet alleen vergroot door het bestaan van gerealiseerde projecten in het dorp, maar vooral ook door het proces waar actieve inwoners in gaan zitten tijdens de realisatie van het project.

Vooraf in de coronatijd werd er veel gebruik gemaakt van Het Groene Hart. Mensen gingen naar buiten; in de speeltuin en het belevingspad. “Dit is ook echt het hart van het dorp; er wordt veel georganiseerd, er is veel te doen.” Veeningen is voor jongere potentiële inwoners een nog aantrekkelijker dorp geworden. Het helpt daarin dat Veeningen zo’n 900 inwoners heeft. Daardoor kun je ook echt de bewoners betrekken. In grotere dorpen moet je eigenlijk in een deel van het dorp bezig om deze betrokkenheid te krijgen.

Zo heeft de verbouwing van de zaal van ‘t Markehuus erin geholpen dat het aantrekkelijk is om in deze zaal te gebruiken voor activiteiten, waardoor er meer wordt georganiseerd in ‘t Markehuus.

“Mensen die hier binnenkomen die hebben een beeld bij een dorps huis, en die nu denken: wat een gezellig dorps huis is dit. Daar onderscheiden we ons echt wel in.”

Een ander initiatief dat ondersteund is door de subsidieregeling is het terugbrengen van een stukje heide in het bos. De financiële kant kwam vanuit de gemeente, maar de samenwerking was tussen de inwoners en de grondeigenaren (Drentse Landschap, in dit geval). De kracht van een aanvraag is dus dat de regie bij de inwoners zelf ligt, en niet bij de gemeente, waarmee een dorp zelf initiatieven kan ontplooiën op een korte termijn.

“Het dorp heeft de regie.”

Er wordt vooral benadrukt hoe de initiatieven, in het bijzonder Het Groene Hart, de leefbaarheid hebben vergroot, zorgen voor reuring en verbinding, betrokkenheid, en het aantal aanvragen bij het dorpshuis tevens hebben verhoogd, bijvoorbeeld voor verjaardagsfeestjes van kinderen. Ook

toegankelijkheid wordt genoemd, bijvoorbeeld bankjes die in het park zijn geplaatst. Die zijn voor een deel bekostigd vanuit Initiatiefrijk De Wolden. De regeling heeft het vooral mogelijk gemaakt dat mensen die zelf iets willen in het dorp deze mogelijkheid hebben gekregen, omdat er financiële mogelijkheden kwamen.

Bij afwezigheid van de subsidieregeling

Vanuit de aanwezigen wordt benadrukt dat het initiatief en de inzet vanuit het dorp maakt dat er initiatieven gekomen, gerealiseerd en onderhouden worden. Wel wordt erkend dat het zonder de financiële en adviserende rol van de gemeente niet was gelukt, of in ieder geval een stuk lastiger was geworden, om bepaalde initiatieven te realiseren. Dit is nu gegoten in de subsidieregeling Initiatiefrijk De Wolden, een andere regeling was ook goed geweest.

Toekomst

Er komen volgens de aanwezigen ongetwijfeld weer nieuwe initiatieven in het dorp.

De subsidieregeling zet in op nieuwe initiatieven, maar het behoud is ook heel belangrijk. De regeling zou daar volgens de aanwezigen ook mogelijkheden voor moeten bieden zodat initiatieven blijven bestaan. Het gaat dan met name om materiaalkosten voor het onderhoud (zoals verf, schroeven etc.), mogelijke (her)keuringskosten van speeltoestellen en eventuele externe inhuur voor het onderhoud.

Initiatiefrijk De Wolden vanuit Zuidwolde

Initiatiefrijck De Wolden vanuit Zuidwolde

30 september 2025 - 11 aanwezigen

Initiatieven in Zuidwolde

De Natuurvereniging Zuidwolde zit onder andere aan tafel. Zij vertellen dat zij veel onderzoek hebben gedaan naar de begraafplaats in Zuidwolde. In plaats van een rapport, is er gewerkt naar een boek over de begraafplaats en natuur van deze begraafplaats. Dit boek is aangeboden aan alle inwoners van het dorp en bezorgd door vrijwilligers. Het heeft veel opgeleverd, ook veel waardering. Theaterkuil Falieberg heeft het Falieberg Festival kunnen realiseren met behulp van een subsidie vanuit Initiatiefrijck De Wolden. Toen zij op zoek waren naar mogelijkheden, werden ze vrij snel geattendeerd op Initiatiefrijck De Wolden. De Speelothek heeft naadloos kunnen verhuizen van de oude bibliotheek naar de nieuwe plek dankzij Initiatiefrijck De Wolden. Daarover wordt dan ook gezegd dat de Speelothek niet was voortbestaan als de subsidies er niet waren geweest. De Wolden Vervoert geeft aan dat het vrijwilligersvervoer is gestart in Hogeveen, en vervolgens is uitgebreid naar De Wolden met behulp van de subsidie. Museum De Wempe geeft aan dat zij dankzij de subsidieregeling onder andere aanbouw en verbetering van de toegankelijkheid konden realiseren. Daarnaast kon er mede dankzij de subsidies meer aandacht besteed worden aan het 750-jarig bestaan van Zuidwolde. Ook het popkoor doet af en toe een aanvraag

bij Initiatiefrijck De Wolden. Eén van hun aanvragen betreft een optreden bij een muziekfestival in het dorp. Barak Linde geeft tevens aan veel te danken aan Initiatiefrijck De Wolden. Zij hebben de subsidie gebruikt voor het behouden en herstellen van een barak uit de Tweede Wereldoorlog. Het idee was ook om de barak geschikt te maken voor educatieve doeleinden. “Als het er niet was geweest, hadden we niet gestaan waar we nu staan.”

De subsidieregeling

De aanwezigen zijn over het algemeen erg tevreden over Initiatiefrijck De Wolden. De ervaring is dat de gemeente dorpsinitiatieven met open armen ontvangt. Naast een financiële ondersteuning, wordt vanuit de gemeente ook erg meegedacht met het initiatief. “Je gaat in overleg met de gemeente. Het voelde wel als een warm bad, en kreeg het gevoel dat ze er vaker mee te maken hebben. We kregen ook advies: waar kunnen we rekening mee houden, wat is handig om te doen?” Vanuit Barak Linde wordt er verteld hoe er door de gemeente ook met hen is meegedacht over de locatie. Ook met het oprichten van de stichting heeft de gemeente geholpen, evenals advisering over waar je nog meer geld vandaan kan krijgen.

Ook wordt er enthousiast gesproken over de dorpencontactfunctionarissen.

“Fantastisch plezierig; hulp geboden aan alle kanten”.

“Je krijgt ook adviezen. Ik ben heel erg enthousiast.”

Het doen van een aanvraag wordt soms wel als lastig ervaren.

“Je moet, terecht, laten zien wat je begroting is, hoe die is opgebouwd. Wat altijd lastiger is: hoe motiveer je nou waarom je een beroep doet op zoveel geld. Wie betrek je erbij, en wat wil je er nou mee.”

Aan de andere kant zijn er ook anderen bij wie de aanvraag prima is gegaan. Wel wordt daarbij opgemerkt dat met name een aanvraag voor het eerst doen als wat lastiger ervaren kan worden.

“Het valt niet mee om een antwoord te formuleren op de vragen die worden gesteld, dat moet je net kunnen.”

Hierbij wordt vooral bedoeld op de vragen: ‘Hoe draagt uw initiatief bij aan de leefbaarheid en of aan de sociale vitaliteit?’ Er wordt geopperd om in ‘gewone taal’ wat toevoegingen te doen bij de vragen over wat alles betekent, zodat de vragen wat concreter gesteld kunnen worden; ‘wat is jullie doel, wat beoog je nou precies’. Wel wordt benoemd dat vergeleken met andere financiers, een aanvraag bij Initiatiefrijck De Wolden ‘ronduit gemakkelijk’ is.

Verder zijn er enkele categorieën waar je aanvraag onder kan laten vallen. Als je bepaalde categorieën kiest, krijgt je alsnog vragen over de andere categorieën, die je met ‘nvt’ moet beantwoorden. Een idee is om het formulier online zo te maken, dat je alleen vragen krijgt die relevant zijn voor jouw aanvraag, waarbij irrelevante categorieën automatisch wegvallen. Er blijken ook wat vragen erg op elkaar te lijken, waardoor ze als dubbelop worden ervaren.

Maatschappelijke waarde en betekenis voor Zuidwolde

Veel aanwezigen zijn niet bekend met welke initiatieven uit het dorp precies vanuit Initiatiefrijk De Wolden zijn gerealiseerd. Er wordt erkend dat het dorp erg actief is en er veel activiteiten worden georganiseerd. Maar waar precies geld van Initiatiefrijk De Wolden achter zit, is bij de meesten niet bekend.

De aanwezigen zien binnen hun eigen initiatief wel sterk de maatschappelijke waarde voor het dorp. Vanuit De Wolden Vervoert wordt aangegeven dat een taxi erg prijzig is en openbaar vervoer niet in elk dorp aanwezig is.

“Als wij het vervoer niet bieden, dan kunnen mensen gewoon niet naar het ziekenhuis, of naar een cursus, of naar familie. En wij zeggen bijna overal ‘ja’ op.” Een andere aanwezige zegt dan ook over dit initiatief: “Zo’n voorziening is natuurlijk fantastisch”.

De natuurvereniging vertelt dat hun doel vooral is dat mensen de waarde van de natuur erkennen. “Om klimaatverandering maar te noemen, en dan weten we gewoon dat we echt anders moeten leven. Dat proberen wij duidelijk te maken, en dat willen we vooral aan de jeugd proberen te doen.” De ambitie was ook om jeugdgroepen op te richten om jongeren een podium te bieden om de natuur beter te leren kennen, en die groepen zijn er nu.

De Speelothek leent spelmateriaal uit. Zij proberen ook op creatieve manieren geld binnen te halen, om de contributie zo laag mogelijk te houden. Hiermee bieden zij ook aan mensen die minder te besteden hebben de mogelijkheid om speelgoed te lenen, en bijvoorbeeld voor grootouders die af en toe kleinkinderen op bezoek krijgen. Bovendien is dit een initiatief dat door uitleen en hergebruik de duurzaamheid ten goede komt.

Het Falieberg Festival heeft geprobeerd om ‘nieuwe Nederlanders’, statushouders en asielzoekers, bij het festival te betrekken.

“Ze waren ontzettend enthousiast, fantastisch.”

Verder is er bij Barak Linde geprobeerd om te focussen op een educatief programma. Ook bij de ontwikkeling van het boek over de begraafplaats vanuit de Natuurvereniging Zuidwolde was het educatieve aspect belangrijk.

Bij afwezigheid van de subsidieregeling

Door meerdere initiatieven wordt aangegeven dat het initiatief niet tot stand was gekomen, of voortgezet had kunnen worden, als de subsidies er niet waren geweest. Voor de Speeltheek geldt wel dat dit eerst zonder subsidie was gelukt, maar de afgelopen tijd niet meer, toen er het één en ander geregeld moest worden. De subsidie is bijvoorbeeld ook gebruikt voor het bekostigen van een notaris om een stichting op te richten, om meer voor elkaar te krijgen. Ook vanuit Theaterkuil Falieberg wordt aangegeven dat het lastig was geworden zonder Initiatiefrijk De Wolden, omdat het een forse bijdrage betrof, en het Falieberg Festival eigenlijk niet zonder subsidie georganiseerd kan worden. De Wolden Vervoert bestond al in Hoogeveen. Vanuit Welzijn De Wolden kwam de vraag of het uitgebreid kon worden naar gemeente De Wolden. Dit is gerealiseerd door de subsidie vanuit Initiatiefrijk De Wolden. Als de subsidie niet was verleend,

was het vrijwilligersvervoer niet opgestart in gemeenten De Wolden. Voor de gemeente zit er bovendien ook een belang: vervoersvragen die bij hen terecht komen, kunnen nu worden doorgespeeld naar De Wolden Vervoert. Er wordt aangegeven dat het de gemeente zelf meer zou kosten als ze het zelf zouden moeten regelen. Het popkoor geeft ten slotte wel aan dat hun plannen ook zonder Initiatiefrijk De Wolden gelukt zouden zijn.

Toekomst

De Initiatieven draaien in principe op vrijwilligers. Bij De Wolden Vervoert heerst hier wel een risico: alle vrijwilligers daar zijn wel op leeftijd, wat het kwetsbaarder maakt. Over het algemeen wordt herkend dat met name de wat oudere inwoners vrijwilligerswerk op zich nemen. Het is lastig om de jongere groep te motiveren en vinden. Bij bijna alle initiatieven wordt dan ook aangegeven dat het lastig is om vrijwilligers te vinden.

Wat verder als lastig wordt ervaren, is regelgeving.

“Tegenwoordig moet je een natuurtoets, veiligheidsplan, verkeersregelaars voor een festival, dat zijn lastige dingen. Die moedigen dit soort activiteiten niet aan.”

Een wens is dan ook dat de gemeente helpt met nieuwe regelgeving.

“Die expertise is daar al aanwezig.”

Er wordt aangegeven dat dit voor vrijwilligers best lastig is; aan wat voor regelgeving je moet voldoen. Vanuit sommige initiatieven wordt aangegeven dat er uitnodigingen worden ontvangen vanuit de gemeente over dit soort onderwerpen, maar dit is niet bij iedereen het geval.

Verder wordt aangegeven dat continuïteit wordt gemist vanuit Initiatiefrijck De Wolden. Op dit moment is het lastig om subsidie aan te vragen voor iets wat gecontinueerd wordt.

“Initiatiefrijck De Wolden zou open moeten staan voor herhaling, dingen die vaker terugkomen.”

Een idee is dat een gedeelte van het budget gereserveerd kan worden als een soort vitaliteitsbudget, die terugkerend uitgekeerd kan worden aan initiatieven, mits dit passend is voor het initiatief. Een kleine jaarlijkse bijdrage zou al fijn zijn.

“Je voelt dan ook de waardering van de gemeente.”

De keerzijde is dat dit bedrag dan gehaald moet worden uit de pot waar je nieuwe initiatieven uit zou betalen.

Een idee dat tevens wordt voorgesteld, is een jaarlijkse evaluatie vanuit de gemeente met initiatieven. Tijdens deze evaluatie kan er gekeken worden naar hoe het is verlopen, met name op financieel vlak. Er kan dan ook gekeken worden of het initiatief bijvoorbeeld na een aantal jaren zelfstandig kan functioneren, of dat dit niet gaat lukken.

Er zijn soms ook wel veel fondsmogelijkheden voor bijvoorbeeld beheer en onderhoud, waar niet iedereen vanaf weet. Via de cultuurcoaches kan je ook veel informatie over subsidies verkrijgen, maar dat is specifiek op het gebied van cultuur. Er zijn wel mogelijkheden, maar je moet aan bepaalde voorwaarden voldoen en de juiste weg kennen.

Tot slot bestaat er een onduidelijkheid over wie de feitelijke klap geeft op de aanvragen.

“Bij mij bestaat het idee dat de ambtenaren het doen, maar formeel de wethouder. Dat mag wel wat transparanter zijn van mij.”

Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 1

Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 1

14 juli 2025 - 5 aanwezigen (burgemeester, dorpencontactfunctionarissen en (oud-)beleidsmedewerkers)

Ontstaansgeschiedenis en ambitie

De regeling Initiatiefrijk De Wolden is ontstaan uit de wens om inwoners actiever te betrekken bij hun leefomgeving. In de periode 2012-2015 leefde in de gemeente sterk de vraag: hoe kunnen we het anders doen met participatie? Een mooi voorbeeld van de bijdrage van Initiatiefrijk De Wolden in de startperiode is het Groene Hart wat door inwoners uit Veeningen uit eigen initiatief is gerealiseerd. Dit leidde bij de gemeente ook tot veel enthousiasme; er werd verder 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Initiatiefrijk De Wolden. De ambitie was dat inwoners zelf middelen kregen om projecten uit hun dorpsvisies te realiseren. Die ambitie is in de loop der jaren niet wezenlijk veranderd, maar er zijn wel aanpassingen in de uitvoering en bedragen gedaan, met als doel om de regeling beter te laten aansluiten bij de behoeften.

Lessen en randvoorwaarden

Een belangrijke les is dat vertrouwen en nabijheid essentieel zijn. Het opbouwen van een relatie met inwoners vraagt tijd en inzet. Een herkenbaar contactpersoon, zoals een dorpencontactfunctionaris, draagt bij aan vertrouwen en korte lijnen. Die menselijke maat is cruciaal, zeker in kleine dorpen waar mensen elkaar bij naam kennen. De regeling werkt het best als er een duidelijke structuur en aanspreekpunten zijn, zoals aandachtswethouders, een burgemeester die betrokken is, dorpencontactfunctionaris, het Buurtteam en opbouwwerkers die als vast uitvoeringsteam functioneren. Deze samenwerking geeft overzicht en maakt dat inwoners altijd ergens terecht kunnen.

Een andere voorwaarde is dat collega's binnen de gemeente betrokken en beschikbaar zijn. In de praktijk is dat een uitdaging, zeker als collega's weinig tijd hebben of als continuïteit door wisselingen niet geborgd is. Het opnemen van deze inzet in taak- en formatieplannen is daarom belangrijk.

Toegevoegde waarde voor dorpen

De subsidieregeling geeft dorpen zeggenschap en ruimte om te handelen. Dorpen behouden daarmee hun eigenheid en versterken hun sociale DNA. Het stimuleert samenwerking en draagt bij aan het gevoel van eigenaarschap. Inwoners voelen zich gezien en gehoord, en zijn daardoor ook bereid om zich in te zetten voor beheer en onderhoud van voorzieningen. Het zorgt voor meer betrokkenheid, sociale cohesie en onderlinge steun. Inwoners gaan in gesprek over onderwerpen die ertoe doen. Door de positieve ervaring met kleinere projecten of ideeën ontstaat er ook draagvlak voor moeilijkere en complexe thema's.

Maatschappelijke resultaten en succescriteria

De regeling heeft aantoonbaar bijgedragen aan meedoen en participatie. Projecten zoals een fietspad tussen Fort en Zuidwolde zijn niet alleen gerealiseerd, maar worden ook door dorpsbewoners onderhouden. Dit vergroot de trots en verbondenheid in het dorp.

Een top drie van succescriteria:

1. Eigenaarschap bij inwoners: initiatieven komen van onderop.
2. Ruimte met duidelijke kaders: weinig regels, maar heldere afspraken over rollen.
3. Langdurige relaties en vertrouwen tussen gemeente en inwoners.

Wat als de regeling er niet was?

Zonder de regeling zou de gemeente meer vragen en signalen krijgen via het WMO-loket, het klantencontactcentrum en bij verschillende afdelingen. Hierdoor zou er geen overzicht van de verschillende inwonersinitiatieven zijn. De regelarme benadering en eigen verantwoordelijkheid van inwoners ontlasten juist het gemeentelijk apparaat. Ook zou de sociale samenhang vermoedelijk afnemen, en zouden inwoners minder actief bijdragen aan hun omgeving.

Verhouding gemeente – inwoners

De regeling nodigt de gemeente uit om te kantelen in haar rol: van sturende instantie naar ondersteunende partner. Dat vraagt om meebewegen, aandacht voor verschillende dorpsculturen en continu overleg. Het kwartaaloverleg, waarin beleid, uitvoering en betrokken collega's samenkomen is, daarin belangrijk. Hoewel veel mogelijk is, is het belangrijk om duidelijke kaders te behouden en te investeren in goede afstemming, ook binnen de gemeentelijke organisatie.

Toekomst en verbeterpunten

De regeling loopt tot en met 2026. Er is brede steun voor voortzetting, maar vragen over vorm, omvang en inzet staan nog open. Niet elk jaar wordt het volledige budget benut. Er is behoefte aan verbreding van de thema's, zoals de energietransitie, armoede en vergrijzing en wonen. De gemeente zou hierin kennis kunnen delen en ondersteunen, zodat inwoners ook meer met complexe thema's aan de slag kunnen, in plaats van alleen 'de stoeptegels'. Tegelijkertijd is het belangrijk om te blijven inzetten op lichte, positieve onderwerpen die vertrouwen opbouwen.

Het risico bestaat dat de regeling verschuift naar het faciliteren van feestjes of lustrumprojecten. Er is behoefte aan meer reflectie op inhoud en impact, zonder dat het zwaar en bureaucratisch wordt.

Slotopmerkingen

- Blijf de regeling als zelfstandig instrument koesteren, zonder te versnipperen over meerdere subsidiepotjes.
- Houd focus op het doel: vanuit inwoners, met vertrouwen en ruimte.
- Verwachting is dat de regeling bijdraagt aan nog meer verbondenheid en sociale cohesie in dorpen.

Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente - gesprek 2

Initiatiefrijk De Wolden vanuit de gemeente – gesprek 2

4 september 2025 - 4 aanwezigen (beleidsadviseur wonen en zorg, opbouwwerker Welzijn de Wolden, adviseur plattelandsontwikkeling en adviseur fysieke leefomgeving - deze persoon heeft de eerste 140 projecten geëvalueerd en een voorstel gemaakt voor 2023-2026)

Inleiding

Dit gesprek vond plaats in het kader van het maatschappelijke waarde-traject van Initiatiefrijk De Wolden. De regeling bestaat inmiddels tien jaar. Eind volgend jaar wordt de tweede periode afgesloten en volgt een nieuwe evaluatie, die ook richting moet geven aan de regeling voor de derde periode.

Ambities en ontwikkeling van de regeling

De kern van de regeling is vanaf het begin hetzelfde gebleven: overheidsparticipatie, waarbij de gemeente ruimte en budget vrijmaakt om initiatieven van inwoners mogelijk te maken. In de eerste jaren was er veel enthousiasme; dorpen kwamen met talloze plannen. Dat leidde wel tot de vraag welke criteria de gemeente moest hanteren en hoe begeleiding georganiseerd kon worden, want daar was aanvankelijk geen capaciteit voor ingeregeld. Gaandeweg zijn er verbeteringen doorgevoerd. Tegenwoordig melden dorpen hun idee eerst, vóórdat ze een uitgebreid formulier invullen. Dat voorkomt teleurstellingen. Ook worden aanvragen nu elk kwartaal multidisciplinair besproken, met deelname van een opbouwwerker. Dit voorkomt de eenzijdige en bilaterale beoordeling uit de beginjaren en zorgt voor betere interne afstemming.

Een blijvend vraagstuk is de balans tussen ruimte geven en sturen. Hoeveel vertrouwen geef je inwoners, en wanneer ga je als gemeente toch het veld in om draagvlak te toetsen? Soms ging dat mis, bijvoorbeeld bij de realisatie van een padelbaan waar achteraf onvoldoende draagvlak bleek. Zulke situaties hebben tot meer aandacht voor het goede gesprek aan de voorkant geleid.

Daarnaast is er door de jaren heen een verschuiving zichtbaar: van vooral fysieke projecten naar een betere balans tussen fysieke en sociale initiatieven. Er wordt ook meer gekeken naar het duurzame effect en de borging van projecten.

Toegevoegde waarde en maatschappelijke waarde

De financiële middelen binnen Initiatiefrijk zijn relatief beperkt, maar de meerwaarde ligt vooral in de werkwijze. Voor elke euro subsidie komt er vaak een meervoud aan cofinanciering en zelfwerkzaamheid terug. Bovendien kan een initiatief via Initiatiefrijk veel sneller gerealiseerd worden dan via de reguliere begroting.

De regeling geeft dorpen de mogelijkheid om zelf aan het roer te staan en hun omgeving vorm te geven zoals zij dat willen. Dit versterkt gemeenschappen en maakt

nieuwe vormen van samenwerking mogelijk. Voor dorpsbelangenorganisaties is het een belangrijke steun in de rug: ideeën uit dorpsvisies kunnen worden gerealiseerd, wat hun geloofwaardigheid vergroot. Concreet heeft de regeling vooral in de kleinere dorpen veel impact gehad, waar de organisatiekracht sterk is en de gemeente minder aanwezig is. Veeningen wordt genoemd als een dorp dat optimaal van Initiatiefrijck heeft geprofiteerd.

Tegelijkertijd is zichtbaar dat inwoners ook ‘initiatiefmoe’ kunnen worden. Mensen zijn minder bereid zich voor langere tijd te binden in besturen, en richten zich liever op kortdurende projecten. Corona heeft deze ontwikkeling versterkt. Daarnaast is het vanuit Initiatiefrijck de regel dat de initiatieven vernieuwend zijn? En hoe vaak heeft een dorp [nog] iets vernieuwends nodig?

Bekendheid en zichtbaarheid

De regeling is onder actieve dorpsbewoners bekend, maar voor de meeste inwoners is het minder zichtbaar waar de financiering vandaan komt. Wel worden de effecten in de dorpen duidelijk ervaren, bijvoorbeeld in verbeterde voorzieningen en nieuwe ontmoetingsplekken.

Wat als de regeling er niet was geweest?

Zonder initiatiefrijck was de openbare ruimte van de Wolden schraler. Inwoners hebben hard gewerkt aan het verrijken van de openbare ruimte door middel van (familie-)paden, speeltuinen, kunstwerken, winterverlichting etc. Daarbij leidt de samenwerking aan fysieke projecten leidt tot versterking van de sociale cohesie in een dorp. Andere subsidies zijn vaak ingewikkeld en drempelverhogend. Initiatiefrijck is juist laagdrempelig en eenvoudig. De regeling dwingt de gemeente bovendien tot een ondersteunende rol. Zonder dit instrument zou die houding minder vanzelfsprekend zijn geweest. Ook zit er een toegevoegde waarde in de snelheid: een initiatiefnemersgroep kan binnen een termijn van 3-4 maanden de financiële middelen beschikbaar hebben. Indien dit zonder initiatiefrijck via college en raad beschikbaar moet worden gesteld kan dit zo maar 6 – 12 maanden duren.

Verbeterpunten en toekomst

Een belangrijke les uit de beginjaren is dat er te weinig aandacht was voor beheer en onderhoud. Inmiddels wordt daar nadrukkelijker op gestuurd, bijvoorbeeld via onderhoudsovereenkomsten. Voor de toekomst is het wenselijk dat de regeling niet alleen impulsen biedt, maar ook ruimte creëert voor vervanging of verduurzaming van bestaande voorzieningen. Voor grotere projecten wordt nu al gewerkt met netwerkanalyses om draagvlak beter in kaart te brengen. Het idee is dat dit structureel onderdeel wordt van de aanpak.

De regeling moet volgens de ambtenaren in elk geval behouden blijven. Zij zien kansen om deze verder te ontwikkelen door:

- Meer balans te zoeken tussen fysieke en sociale initiatieven;
- Draagvlaktoetsing sterker te integreren;
- En ruimte te maken voor vervangings- en verduurzamingsprojecten.

Tips en aandachtspunten

- Leer ook van minder geslaagde projecten en neem deze mee in evaluaties.
- Blijf oog houden voor de rol van kartrekkers: sterke individuen die een dorp vooruithelpen en anderen enthousiasmeren. Deze mensen verdienen blijvende steun.
- Er is altijd verschil tussen dorpen: het succes hangt vaak samen met de inzet van bewoners en soms ook van ondernemers die zich als trekkers opstellen.

Met dank aan

De inwoners van de vier dorpen voor het delen van hun ervaringen en inzichten. Gemeente De Wolden voor hun bijdrage aan dit traject, in het bijzonder de dorpencontactfunctionarissen Jacomijn de Jong en Suzanne Lammers

Colofon

Onderzoekers/ auteurs

Martin Bakker
Eline Meijer
Marcel Endendijk

Vormgeving

Sandra Jonge Poerink

Adres

Trendbureau Drenthe | *onderdeel van CMO STAMM*
Weiersstraat 1e | 9401 ET Assen
Laan Corpus den Hoorn 100-2 | 9728 JR Groningen

www.trendbureaudrenthe.nl

provincie *Drenthe*

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door de provincie Drenthe | **Januari 2026**

© Copyright 2026, CMO STAMM

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van CMO STAMM.

Voor zover het maken van kopieën is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912^j het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1995, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze opgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich te wenden tot CMO STAMM.

van inzicht naar impact.